

OECD *Multilingual Summaries*
OECD Economic Surveys: Sweden 2019
Summary in Swedish

Read the full book on: [10.1787/c510039b-en](https://doi.org/10.1787/c510039b-en)

OECD Economic Surveys: Sweden 2019
Sammanfattning på svenska

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

Disclaimers: <http://oe.cd/disclaimer>

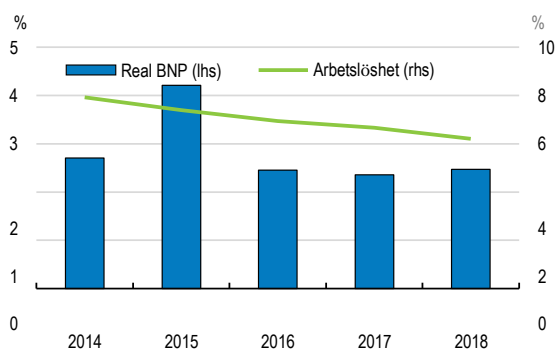
SAMMANFATTNING

Den ekonomiska tillväxten är bred

Tillväxten är stark. BNP har ökat med i genomsnitt knappt 3 % under de senaste fem åren (figur A). Uppsvinget har skett på bred front inom såväl konsumtion som investeringar och export.

Arbetslösheten har minskat. Sysselsättningen har ökat stadigt och arbetslösheten har minskat (figur A). Arbetsökandena är dock i allt större utsträckning lågutbildade och invandrare som har svårt att få jobb.

Figur A. En stadig tillväxt får arbetslösheten att minska

Källa: OECD Economic Outlook Database.

StatLink

<https://doi.org/10.1787/888933943512>

Den ekonomiska tillväxten dämpas när kapacitetsbegränsningarna ökar. Tillväxten kommer att dämpas nu när ekonomin går för full kapacitet och det uppstår brist på arbetskraft i många sektorer (tabell A). Minskande bostadsinvesteringar till följd av sjunkande bostadspriser är en annan faktor som dämpar ekonomin. Exporten väntas förbli stark så länge den globala ekonomin fortsätter att växa.

Den globala osäkerheten försämrar utsikterna. Det globala ekonomiska klimatet präglas av osäkerhet. Som en liten, öppen och starkt exportberoende ekonomi är Sverige sårbart för globala chocker, som till exempel ökade spänningar i världshandeln, en ordnad

Brexit, stress på de europeiska statsobligationsmarknaderna samt inhemska händelser, till exempel ett kraftigt fall på bostadsmarknaden.

Tabell A. Den ekonomiska tillväxten spås vara fortsatt stark

Procentuell förändring, om inget annat anges

	2018	2019	2020
Bruttonationalprodukt	2,4	1,6	1,7
Privatkonsumtion	1,2	1,6	2,0
Fast bruttoinvestering	3,5	-0,7	1,4
Export	3,7	3,4	3,2
Import	3,1	2,5	3,2
Arbetslöshet	6,3	6,2	6,1
Konsumentpriser	2,0	2,0	2,1
KPI med fast ränta (KPIF)	2,1	2,0	2,0
Bytesbalans (% av BNP)	2,5	3,4	3,5
Statens budgetsaldo (% av BNP)	0,7	0,4	0,5

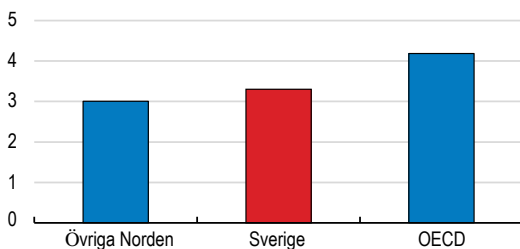
Källa: OECD Economic Outlook, nr 104, uppdaterad med nya uppgifter den 28 februari 2019.

Ojämligheten är låg och välfärden hög

En stigande sysselsättning har bidragit till ökad välfärd och minskad fattigdom. Kraftigt ökade kapitalinkomster har dock lett till en ökande ojämlikhet under de senaste åren. Trots det är ojämlikheten fortfarande låg, om än högre än i de övriga nordiska länderna (figur B). Ändrade skatteregler för onoterade bolag och fastigheter, utan att öka det totala skattetrycket, skulle kunna bidra till minskad ojämlikhet.

Figur B. Inkomstklyftorna är fortfarande små

Förhållandet mellan decil 9 och decil 1 avseende disponibel inkomst, 2016 eller senare

Källa: OECD Income Distribution Database (IDD).

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933943531>

Miljöpolitiken är ambitiös

Sverige är ett föregångsland när det gäller att bekämpa klimatförändringen och miljöanpassa ekonomin. Koldioxidutsläppen per BNP-enhet ligger väl under OECD-genomsnittet och minskar. Luftkvaliteten är god och de miljörelaterade patenten många. Regeringen har trappat upp sina insatser, med ökade investeringar i miljöskydd och naturvård. Den har fastställt tydliga mål och en tydlig politik för att minska koldioxidutsläppen. Den har också inrättat ett oberoende klimatpolitiskt råd som ska följa utvecklingen. Utöver koldioxidskatten, EU:s system för handel med utsläppsrätter och skyldigheten att blanda in biobränsle i drivmedel, har åtgärder vidtagits för att till exempel subventionera solceller, elfordon och laddningsstationer och för att stödja företagens och kommunernas investeringar för att minska sin klimatpåverkan.

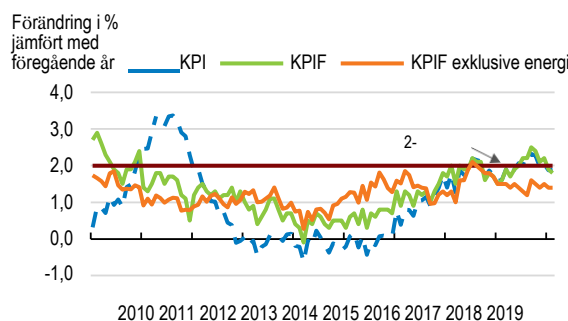
Den makroekonomiska politiken börjar ta en något mer konjunkturdämpande riktning

Finanspolitiken har bidragit till återhämtningen. Två årtionden av försiktig politik har gett Sverige finanspolitiskt utrymme att föra en expansiv finanspolitik för att dämpa lågkonjunkturer. På senare år har extra resurser

anlagits till viktiga områden, till exempel utbildning, integration, hälso- och sjukvård, försvar och miljöskydd, vilket har bidragit till viss stimulans trots ett högt kapacitetsutnyttjande. 2019 års budget är något expansiv, vilket är lämpligt, särskilt med tanke på att finanspolitiken, på grund av de minskade penningpolitiska marginalerna, kommer att behöva spela en mer stabiliserande roll i nästa lågkonjunktur.

Penningpolitiken har börjat stramas åt, men är fortfarande expansiv. Med en inflation nära 2-procentmålet, om än med viss hjälp av stigande energipriser, har det nu blivit dags att börja minska på stimulansåtgärderna (figur C). Inflationförväntningarna ligger nära målet. Riksbanken har börjat minska de penningpolitiska lättnaderna och höjde reporäntan med 25 räntepunkter till 0,25 % i december 2018. Den successiva normaliseringen av styrräntan bör fortsätta för att balansera riskerna för en alltför låg inflation mot riskerna för en alltför hög inflation och skuldsättning.

Figur C. Inflationen ligger nära målet

Anmärkning: KPIF är KPI med fast ränta. Källa: OECD Economic Outlook Database och Riksbanken.

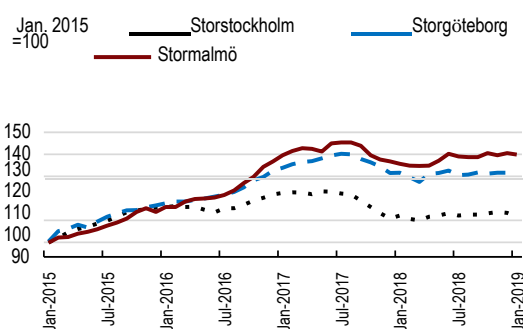
StatLink <https://doi.org/10.1787/888933943550>

Bostadsmarknaden har svalnat

Bostadspriserna har sjunkit något. Bostadspriserna har sjunkit sedan mitten på 2017, till stor del till följd av ett ökat utbud av bostadsrättslägenheter i storstäderna (figur D), men tycks ha stabiliserat sig. Makrotillsynsåtgärder, till exempel införandet av amorteringskrav, har också bidragit till att

dämpa hushållens skuldsättning och uppgången i bostadspriser. Trots det ligger förhållandet mellan bostadspriser och inkomst fortfarande omkring 30 % över det långsiktiga genomsnittet och hushållens skuldsättning fortsätter att öka. Strukturreformer behövs för att bostadsmarknaden bättre ska kunna anpassas efter människors behov.

Figur D. Bostadspriserna har sjunkit i storstäderna

Källa: Valueguard.

StatLink
<https://doi.org/10.1787/888933943569>

Minskad reglering kan bidra till ökad produktivitet och välfärd

Bostadsmarknaden är överreglerad, vilket minskar utbudet av nya bostäder. Regeringen genomför ett 22-punktsprogram, som bland annat innehåller åtgärder för att frigöra mer mark för bostadsbyggande, påskynda planeringsförfaranden och subventionera byggandet av överkomliga bostäder. Samtidigt som arbetet går i rätt riktning kommer det att behövas bredare reformer för att åstadkomma ett välfungerande bostadssystem. Det kan till exempel handla om en mer neutral beskattning oavsett boendeform, effektivare planeringsförfaranden när det gäller markanvändning och minskad hyresreglering. Ökad konkurrens kan bidra till att minska byggkostnaderna.

Det finns utrymme att ytterligare förbättra reglering och administrativa förfaranden. Sverige är bland de mest företagsvänliga länderna i OECD. Trots det skulle vissa regler och administrativa förfaranden kunna effektiviseras, genom att utnyttja digitaliseringens nya möjligheter.

Förändrade arbetsmönster innebär nya utmaningar

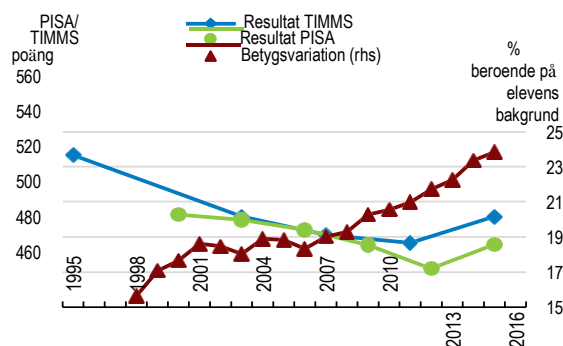
Automatiseringen ökar omskolningsbehovet. Digitaliseringen innebär stora möjligheter att öka produktiviteten, men gör samtidigt att nästan en tredjedel av alla jobb riskerar att automatiseras eller kraftigt förändras. Det kommer därför att vara viktigt att investera i omskolning och kompetensutveckling för att skapa tillväxt för alla. För detta krävs förbättrade baskunskaper för arbetsstyrkan och en förbättrad vuxenutbildning, i samarbete med arbetsmarknadens parter.

Arbetslagstiftningen bör anpassas till de förändrade arbetsmönstren. I takt med att okonventionella arbetsformer vinner mark behöver arbetslagstiftningen utvecklas för att säkerställa rätt balans mellan flexibilitet och anställningstrygghet för alla arbetstagare. Nya regler bör utformas i nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

Det är viktigt att förbättra skolresultaten i grundskolan

De svenska skolresultaten har sjunkit under två årtionden. Problem med utformningen och genomförandet av en rad reformer i början av 1990-talet, vilket även sammanföll med en djup ekonomisk kris, bidrog sannolikt till detta (figur E). Ojämligheterna i skolan, bland annat på grund av boendesegregation och skolval, begränsar sannolikt elevernas lika möjligheter. Ett reformprogram för grundskolan bör införas för att bättre samordna anslagen och stärka styrningen, kombinera skolval och konkurrens med större fokus på socioekonomisk mångfald, och göra läraryrket mer attraktivt.

Figur E. Skolresultaten och jämlikheten har försämrats

Källa: OECD (2016), Mullis m.fl. (2016), Martin m.fl. (2016), och Skolverket (2018).

StatLink

<https://doi.org/10.1787/888933943588>

Skolsystemets institutionella struktur behöver förbättras. Skolans anslag måste vara mer inriktade på att tillgodose behov utifrån elevernas olika socioekonomiska bakgrund. Utvecklingen av en regional förgrening av den statliga förvaltningsstrukturen skulle bidra till att öka det lokala samarbetet, förbättra kompetensutvecklingen, främja fortlöpande kvalitetsförbättringar och möjliggöra ansvarsutkrävande på alla nivåer i skolsystemet.

Konkurrens och skolval måste anpassas så att de bidrar till samhällets bästa. Kommunerna måste ta hänsyn till elevernas olika socioekonomiska bakgrund vid antagningen till den kommunala skolan och vid investeringar i nya skolor. I ett liberalt system för att inrätta och utöka privata skolor behövs det fler olika kriterier, till exempel för att motverka segregation. Kommunerna bör ha mer att säga till om när det kommer till sådana beslut. Eleverna bör tilldelas platser på fulla privata grundskolor genom lottning, eventuellt med kvoter förbehållna för elever med svagare socioekonomisk bakgrund.

Läraryrket behöver bli mer attraktivt för att minska den rådande lärarbristen, som är mest akut i avlägsna områden och som lär öka i takt med att antalet barn i skolåldern ökar. Ett sätt att förbättra situationen skulle kunna vara att förbättra lärarutbildningen med en starkare

undervisningspraktik, ökad fortbildning och kompetensutveckling, samt feedback- och stödmekanismer för att öka det kollegiala samarbetet. Dessutom bör rektorer och utbildningspersonal slippa onödiga administrativa förfaranden.

SLUTSATSER	REKOMMENDATIONER
Den makroekonomiska politiken	
Inflationen ligger nära 2-procentmålet och kapacitetsutnyttjandet är högt, inflations- och efter flera år av stark tillväxt	Fortsätt att successivt höja räntorna, med beaktande av produktionsutvecklingen.
De offentliga finanserna är sunda, och stöds av en stark finanspolitisk ram. Finanspolitiken har bidragit till återhämtningen men blir allt mindre expansiv.	Fortsätt att ha överskott i budgeten medan ekonomin fortfarande är stark. Vid en eventuell lågkonjunktur, använd det utrymme som finns i den finanspolitiska ramen.
Miljöpolitiken och politiken för grön finansiering	
Den implicita skatten på fossila bränslen är mycket högre på hushållens än på industrins användning.	Höj skatten på den industriella energianvändningen.
Klimatpolitiken och åtgärderna för att minska klimatförändringen medför nya finansiella risker och möjligheter för investerare.	Skärp och harmonisera klimatrelaterade upplysningskrav, särskilt för finansiella mellanhänder, bland annat banker.
Bostadspolitiken	
Bostadspriserna har stabiliserats men de strukturella bristerna kvarstår, vilket kan ha negativa effekter på såväl den finansiella och ekonomiska stabiliteten som på rörligheten och välfärden. Regeringens 22-punktsprogram för bostäder från 2015 är ett steg i rätt riktning, men det behövs bredare reformer.	Reformera den återkommande fastighetsskatten för att bättre anpassa skatteavgiften till fastighetens värde. Fasa ut ränteavdragen för bolån.
En ineffektiv markanvändningsplanering och få incitament för kommunerna att främja byggandet bidrar till bostadsbristen. Denna minskar överkomligheten och rörligheten på arbetsmarknaden, trots att det nyligen vidtagits åtgärder för att frigöra mark för byggande och påskynda planeringsförfarandet.	Öka samarbetet mellan stat och kommuner när det gäller markanvändningsplanering och ge kommunerna större incitament att påskynda frigörandet av mark för bostadsändamål. Förenkla planeringsförfarandena för markanvändning, och hitta en balans mellan ekonomiska, miljömässiga och sociala hänsyn.
En strikt hyresreglering tenderar att minska rörligheten, särskilt för låginkomsthushåll, och kan bidra till boendesegregation.	Lätta på hyresregleringen för att uppmuntra till fler hyresrätter, ökad rörlighet och bättre utnyttjande av bostadsbeståndet, samtidigt som hyresgästskyddet upprätthålls.
Företagsregler och konkurrenspolitik	
Företagsregler och administrativa förfaranden är i regel effektiva men produktiviteten skulle kunna öka med ytterligare effektivisering.	Fortsätt att använda digitala verktyg för att förbättra tjänster, förenkla förfaranden och korta ned handläggningstiderna för licenser och tillstånd.
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningspolitik	
Integrationen av invandrare har förbättrats, tack vare en bättre integrationspolitik och en stark efterfrågan på arbetskraft. Den tekniska utvecklingen ökar omskolningsbehovet hos en stor del av arbetstagarna.	Utveckla vuxenutbildningen, i samarbete med arbetsmarknadens parter, bland annat för personer i okonventionella anställningsformer.
Utbildningspolitik	
Skolsegregationen har ökat samtidigt som utjämningsstödet har varit relativt oförändrat. Skolor med elever med svagare bakgrund saknar kvalificerade, erfarna lärare och materiella resurser.	Inför en icke-bindande miniminorm för skolfinansiering, som är integrerad i det nationella inkomstutjämningsystemet, för att bättre rikta anslagen mot svagare grupper, inklusive invandrare.
Staten saknar en regional struktur för att styra och utveckla skolor, samtidigt som många kommuner saknar tillräcklig kapacitet.	Utveckla en regional förgrening av den statliga skolförvaltningsstrukturen med uppdrag att systematiskt förbättra kvaliteten, bland annat det lokala samarbetet, fortbildningen för lärare och inspektioner.
Det finns inga objektiva riktmärken för skolresultat. Antagningen till gymnasie- och högskola görs utifrån betyg, men betygssättningen skiljer sig mellan skolor. Betygssystemet och antagningssystemet till gymnasiet lägger stor vikt vid underkända betyg, till exempel i kärnämnen svenska, matematik och engelska.	Minska snedvridningen i betygssättningen utifrån nationella prov för att skapa objektiva riktmärken för skolresultat, och använd dem för att skapa en likvärdigare betygssättning. Vikta höga och låga betyg symmetriskt och slopa kravet på godkänt i vissa ämnen för att komma in på gymnasiet.
Skolsegregationen har ökat och kommunerna fördelar skolplatserna utifrån en strikt tolkad närhetsprincip, medan privata skolor till största delen tilldelar platser utifrån kötid.	Ta hänsyn till elevernas olika socioekonomiska bakgrund vid investeringar i nya skolor och vid antagning.
Lärarkvaliteten påverkar elevernas resultat, men lärarutbildningen är fragmenterad och har relativt låg status i Sverige.	Förbättra lärarutbildningen med mer undervisningstid, lärarpraktik och forskning.
Mentorskap och kollegialt lärande ökar lärarkvaliteten och lärarnas arbetstillfredsställelse, men tillämpas ojämnt i Sverige.	Förbättra fortbildningen och kompetensutvecklingen genom en regional skolförvaltningsstruktur, systematiskt kollegialt lärande och ett fortsatt samarbete med universiteten som gynnar alla parter.